

Seat No.

B.A. (SEM/CR) CBCS Part-III Semester-VI Examination: March/April-2023
Marathi (Optional) Paper-XIII

MARO13: Marathi Bhasha V Bhasha Vidnyan

Day and Date: Tuesday, 02/05/2023

Total Marks: 60

Time: 1.00 PM To 3.00 PM

सूचना: :

1. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

- 1 कोणत्या आदिवासी जमातीच्या भाषेतून 'फ' सारखा उच्चार नाहीसा झालेला आहे ?
अ) याओ ब) गोंड क) कोरकू ड) भिल्ल
- 2 भाषा परिवर्तनाची आठ कारणे कोणी सांगितली ?
अ) स्वीट ब) गायकर क) जे. एच. ब्रेडसडोर्फ ड) सोस्पूर
- 3 ज्यांचा आहार सात्विक त्यांचे उच्चार कसे असतात ?
अ) स्पष्ट ब) अस्पष्ट क) उत्कृष्ट ड) चुकीचे
- 4 शब्दांची लघु रूपे माणसाच्या कोणत्या प्रवृत्तीतून होतात?
अ) अनुकरण ब) आळस क) सांस्कृतिक विकास ड) लोकभ्रम
- 5 उच्चारात होणाऱ्या बदलाचे वर्णन करताना कोणत्या संज्ञा वापरल्या जातात ?
अ) पारिभाषिक ब) वैज्ञानिक क) काल्पनिक ड) भाषिक
- 6 व्यंजनांच्या उच्चारावरून त्याचे किती प्रकार पडतात ?
अ) 5 ब) 2 क) 7 ड) 9
- 7 ज्या वर्णांना उच्चार पूर्ण करण्यासाठी स्वराचे सहाय्य घ्यावे लागते अशा वर्णांना काय म्हणतात ?
अ) स्वर ब) व्यंजने क) लिपी ड) अक्षरे
- 8 बोलणारा व ऐकणारा यांच्या मध्ये कोणते माध्यम भाषेचे कार्य करीत असते?
अ) अक्षर ब) लिपी क) शब्द ड) ध्वनी
- 9 संस्कृतभाषेत किती वर्ण आहेत ?
अ) २५ ब) ५० क) २० ड) १०
- 10 ज्या वर्णांच्या उच्चाराला दुसऱ्या कोणत्याही वर्णाचे साह्य घ्यावे लागत नाही त्या वर्णांस काय म्हणतात ?
अ) व्यंजन ब) स्वर क) अनुस्वार ड) विसर्ग
- 11 'लिंग्विस्टिक सर्व्हे ऑफ इंडिया' हा ग्रंथ कोणी लिहिला आहे ?
अ) ग्रीम ब) ग्रीअर्सन क) मॅक्समुल्लर ड) याकबसन

- 12 मराठीच्या बोलींचा सर जॉर्ज ग्रीअर्सन यांनी कोणत्या वर्षी अभ्यास केला ?
अ) १८३० ब) १८९४ क) १८१८ ड) १८५०
- 13 कुडाळी ही कोणत्या बोलीचा उपभेद आहे ?
अ) वऱ्हाडी ब) गोंडी क) खानदेशी ड) कोकणी
- 14 बुलढाणा परिसरात कोणती बोली आढळते ?
अ) वऱ्हाडी ब) मालवणी क) खानदेशी ड) हळबी
- 15 प्रशासन, शिक्षणाचे माध्यम व समाजातील लेखी व्यवहार यात कशाचा वापर केला जात नाही ?
अ) बोलीचा ब) प्रमाणभाषेचा क) उच्चारांचा ड) राष्ट्रभाषेचा

Q.2. टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

- 1 अनुस्वार व विसर्ग
- 2 वर्णांचे उच्चारस्थानानुसार वर्गीकरण
- 3 आळस : ध्वनीपरिवर्तनाचे कारण
- 4 व-हाडी बोली

Q.3. थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

- 1 स्वर म्हणजे काय ते सांगून स्वरांचे प्रकार सांगा.
- 2 आघातया ध्वनीपरिवर्तनाच्या कारणाचे विश्लेषण करा
- 3 प्रमाण मराठी भाषेची वैशिष्ट्ये सांगा.
- 4 चंदगडी बोलीचे विशेष स्पष्ट करा

Q.4. सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

- 1 व्यंजन म्हणजे काय ते सांगून त्याचे प्रकार स्पष्ट करा.
- 2 प्रमाण भाषा म्हणजे काय ते सांगून प्रमाण मराठी भाषेचे स्वरूप व संकल्पना स्पष्ट करा.

*****

Model Answer Paper

B.A. (SEM/CR) CBCS Part-III Semester-VI Examination: March/April-2023

Marathi (Optional) Paper-XIII

MARO13: Marathi Bhasha V Bhasha Vidnyan

Day and Date: Tuesday, 02/05/2023

Total Marks: 60

Time: 1.00 PM To 3.00 PM

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

1 कोणत्या आदिवासी जमातीच्या भाषेतून 'फ' सारखा उच्चार नाहीसा झालेला आहे ?

अ) याओ ब) गोंड क) कोरकू ड) भिल्ल

Option 1

2 भाषा परिवर्तनाची आठ कारणे कोणी सांगितली ?

अ) स्वीट ब) गायकर क) जे. एच. ब्रेडसडोर्फ ड) सोस्यूर

Option 3

3 ज्यांचा आहार सात्विक त्यांचे उच्चार कसे असतात ?

अ) स्पष्ट ब) अस्पष्ट क) उत्कृष्ट ड) चुकीचे

Option 1

4 शब्दांची लघु रूपे माणसाच्या कोणत्या प्रवृत्तीतून होतात?

अ) अनुकरण ब) आळस क) सांस्कृतिक विकास ड) लोकभ्रम

- Option 2
- 5 उच्चारत होणाऱ्या बदलाचे वर्णन करताना कोणत्या संज्ञा वापरल्या जातात ?
अ) पारिभाषिक ब) वैज्ञानिक क) काल्पनिक ड) भाषिक
- Option 1
- 6 व्यंजनांच्या उच्चारारूपून त्याचे किती प्रकार पडतात ?
अ) 5 ब) 2 क) 7 ड) 9
- Option 1
- 7 ज्या वर्णाना उच्चार पूर्ण करण्यासाठी स्वराचे सहाय्य घ्यावे लागते अशा वर्णाना काय म्हणतात ?
अ) स्वर ब) व्यंजने क) लिपी ड) अक्षरे
- Option 2
- 8 बोलणारा व ऐकणारा यांच्या मध्ये कोणते माध्यम भाषेचे कार्य करीत असते?
अ) अक्षर ब) लिपी क) शब्द ड) ध्वनी
- Option 4
- 9 संस्कृतभाषेत किती वर्णा आहेत ?
अ) २५ ब) ५० क) २० ड) १०
- Option 2
- 10 ज्या वर्णांच्या उच्चाराला दुसऱ्या कोणत्याही वर्णाचे साह्य घ्यावे लागत नाही त्या वर्णास काय म्हणतात ?
अ) व्यंजन ब) स्वर क) अनुस्वार ड) विसर्ग
- Option 2
- 11 'लिंग्विस्टिक सर्व्हे ऑफ इंडिया' हा ग्रंथ कोणी लिहिला आहे ?
अ) ग्रीम ब) ग्रीअर्सन क) मॅक्समुल्लर ड) याकबसन
- Option 2
- 12 मराठीच्या बोलींचा सर जॉर्ज ग्रीअर्सन यांनी कोणत्या वर्षी अभ्यास केला ?
अ) १८३० ब) १८९४ क) १८१८ ड) १८५०
- Option 2
- 13 कुडाळी ही कोणत्या बोलीचा उपभेद आहे ?
अ) वऱ्हाडी ब) गोंडी क) खानदेशी ड) कोकणी
- Option 4
- 14 बुलढाणा परिसरात कोणती बोली आढळते ?
अ) वऱ्हाडी ब) मालवणी क) खानदेशी ड) हळबी
- Option 1
- 15 प्रशासन, शिक्षणाचे माध्यम व समाजातील लेखी व्यवहार यात कशाचा वापर केला जात नाही ?
अ) बोलीचा ब) प्रमाणभाषेचा क) उच्चारांचा ड) राष्ट्रभाषेचा

Option 2
Q.2. टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

- 1 अनुस्वार व विसर्ग
Ans:
- 2 वर्णांचे उच्चारस्थानानुसार वर्गीकरण
Ans:
- 3 आळस : ध्वनीपरिवर्तनाचे कारण
Ans:

4 व-हाडी बोली

Ans:

Q.3. थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

1 स्वर म्हणजे काय ते सांगून स्वरांचे प्रकार सांगा.

Ans:

2 आघातया ध्वनीपरिवर्तनाच्या कारणाचे विश्लेषण करा

Ans:

3 प्रमाण मराठी भाषेची वैशिष्ट्ये सांगा.

Ans:

4 चंदगडी बोलीचे विशेष स्पष्ट करा

Ans:

Q.4. सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

1 व्यंजन म्हणजे काय ते सांगून त्याचे प्रकार स्पष्ट करा.

Ans:

2 प्रमाण भाषा म्हणजे काय ते सांगून प्रमाण मराठी भाषेचे स्वरूप व संकल्पना स्पष्ट करा.

Ans:

*****